

LAPLAND

above ordinary

Puolueiden Lapin piirien johdon tapaaminen 27.1.2016

VALTION ALUEHALLINNON JA MAAKUNTAHALLINNON UUDISTAMINEN

Tehtävien jako

LAPLAND

above ordinary

Maakunnille pääosatehtävistä, osa kunnille ja valtionhallinnon organisaatioille

- Tehtävät valtionhallinnon ja maakuntien hallinnon kesken jaettaisiin sen mukaan koskevatko ne valtakunnallisia kysymyksiä tai valtion kokonaisuutta vai alueellisia maakunnallisia kysymyksiä
- Lakkautettavista maakunnan liitoista ja ELY-keskuksista tehtävät siirrettäisiin pääsääntöisesti maakunnille.
- Yritys- ja työvoimapalvelujen (nyk. TE-toimistot) ja ympäristöterveydenhuollon eläinlääkäripalvelujen järjestämisvastuu maakunnille (18) samoin pelastustoimi (12)

AVIt säilyvät, mutta toimivalta ja tehtävät muuttuvat

- Tehtävissä, joissa alueellinen läsnäolo on tarpeen, aluehallintovirastot säilyisivät.
- Valtion aluehallinto sekä maakuntien ja kuntien laillisuusvalvonta tulisi pääsääntöisesti keskittää maakuntahallintouudistuksen vaatimilta osin aluehallintovirastoihin, joille annettaisiin valtakunnallinen toimivalta.
- Yksi virastoista määrättäisiin pääaluehallintovirastoksi, jolle nimitetään pääjohtaja ja johtoryhmä. Se päättäisi aluehallintovirastojen tehtäväjaosta ja koko yhteisen henkilökunnan käytöstä.

Maakunnan päätösvalta eri tehtävissä

Päätösvalan käyttö maakunnissa: maakuntavaltuusto, maakuntahallitus, maakuntavirasto – tehtäviä voidaan antaa lautakunnille, työryhmille tai jaostoille, mutta päätösvaltaa ei

Maakuntavaltuuston ja maakuntahallituksen tehtävät samat kaikissa 18 maakunnassa eräin poikkeuksin (esim. saamelaisasiat)

- Maakuntavirastojen tehtävät poikkeavat toisistaan kuten nykyisten ELY-keskusten tehtävät – tehtävien osalta tukeudutaan sote-aluejakoihin aina kun se on mahdollista. Joitakin tehtäviä osoitetaan yhden maakunnan hoidettavaksi valtakunnallisella toimivallalla ja joitakin muita tehtäviä viiteen tai kahteentoista maakuntaan.

Maakuntavaltuusto ja maakuntahallitus hoitavat poliittista harkintaa vaativat asiat, maakuntavirasto hoitaa oikeusharkintaiset asiat (esim. yritystuet) viranomaispäätöksin

Ei yleistä toimivaltaa, koska ei ”omaa rahaa”

Tehtäviä voidaan siirtää kuntien ja maakunnan kesken vain rahoitusvastuun siirtyessä samanaikaisesti

Onko Lapilla enää jatkossa päätösvaltaa rakennerahastohankkeissa?

LAPLAND

above ordinary

Tarasti:

- Tällä hetkellä välittävän toimielimen tehtäviä hoidetaan neljässä ELY-keskuksessa ja yhdeksässä maakunnan liitossa. Maakuntien liittojen ja ELY-keskusten rakennerahastotehtävien siirtyessä uusille maakunnille, rakennerahastojen hallinnointimallia tulee yksinkertaistaa ja yhtenäistää.
- Tämän tulisi tapahtua siten, että maakuntien muodostamille viidelle suuralueelle osoitetaan lainsäädännöllä kullekin yksi rakennerahastotoimintaan erikoistunut maakuntavirasto (RR- virasto). RR-virastot ovat ns. välittäviä toimielimiä, jotka johtavat hallintoviranomaisen (TEM) delegoimana suuralueen rakennerahastoprosessia ja vastaavat siitä. Prosessiin kuuluu mm. hankehaut, hankevalmistelu, hankepäätökset, hankeseuranta, maksatuspäätökset ja paikan päällä tehtävät varmennukset sekä korjaavat toimenpiteet.
- Välittävän toimielimen tehtävää ei voida osoittaa kaikille maakunnille, koska hallinnon kustannukset nousisivat liian suuriksi.

Ohjaus

- Maakuntahallinnon ohjausmallin tulee
- olla selkeä, strateginen ja sen pitää mahdollistaa itsehallintoalueiden päätösvalta **tehtävien toimeenpanossa**.
- tarjota ministeriöille mahdollisuuden ohjata tehtävanhoidon lainmukaisuutta, tavoiteltua yhteiskunnallista vaikuttavuutta sekä asiakkaiden tasa-arvoista mahdollisuutta laadukkaisiin ja tarpeisiin vastaaviin palveluihin.
- Tehtävien siirto valtioilta maakuntahallinnon vastuulle ei saa merkitä heikennystä näiden tavoitteiden saavuttamiseen.
- Kansallinen koordinaatio ja ohjaus määrittää aluekehityksen reunaehdot ja varmistaa resurssien tehokkaan kansallisen kohdentamisen.
- Koordinaatiota voidaan tehdä juuri asetetun Alueiden uudistumisen neuvottelukunnan tyyppisissä elimissä, mutta muutoin **ministeriöiden ohjauksen tulee olla mahdollisimman suoraa**.

LAPLAND

above ordinary

Tarastin esityksen arviointia

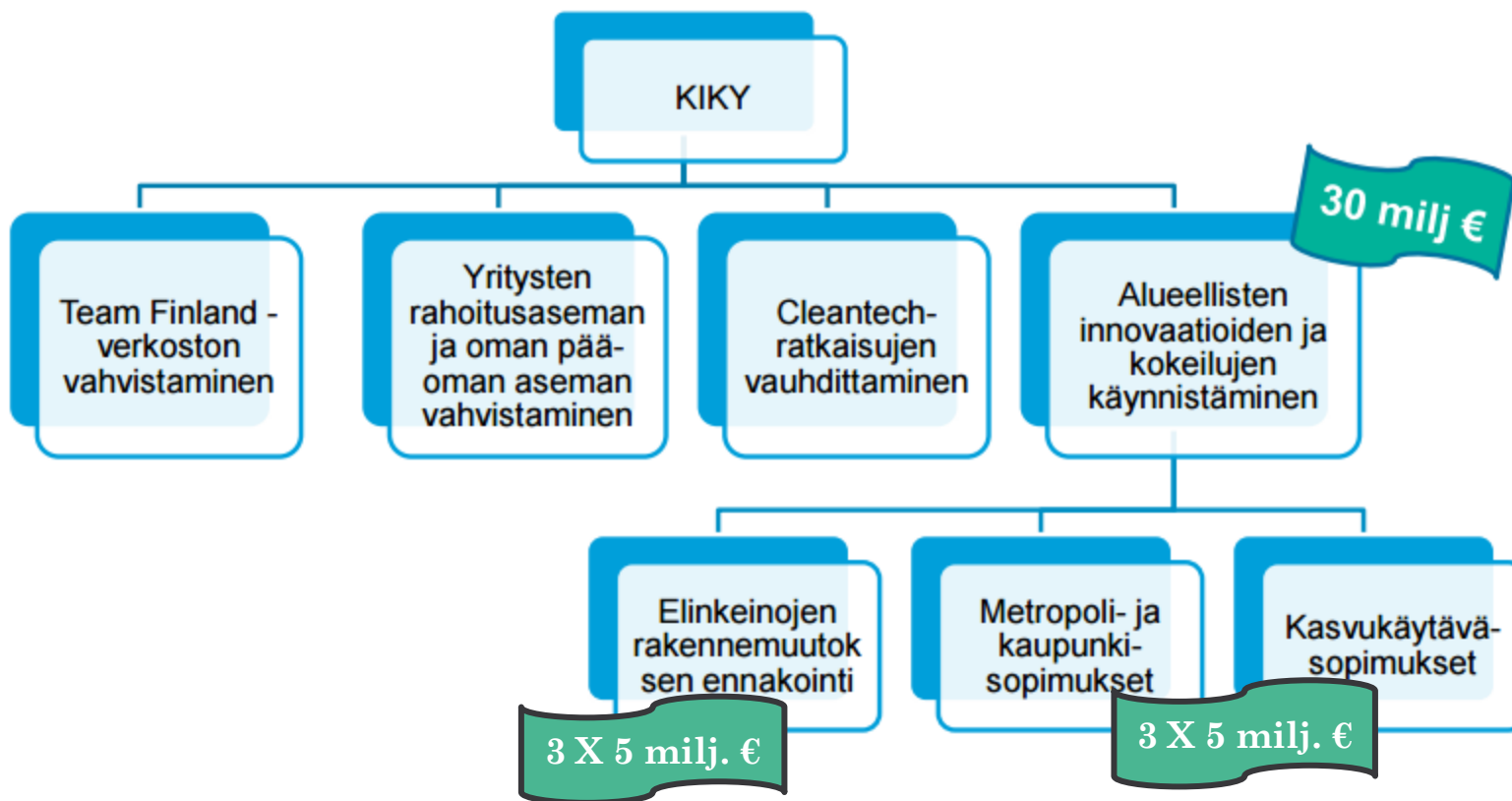
- Täyttyvätkö itsehallinnon tunnusmerkit
  - Vaaleilla valitut luottamushenkilöt on itsehallinnon perusedellytys
  - Ei yleistä toimialaa eikä ”omaa rahaa” – maakunta voisi hoitaa vain lakisääteiset tehtävät eikä se voisi ottaa hoitaakseen muita tarpeellisia tehtäviä ellei saa niihin ulkopuolista rahoitusta – osa maakuntien liitoissa nyt olevista tehtävistä jää mitä todennäköisimmin hoitamatta
  - Ei omaa rahaa – takaisikoko kohdentamaton valtionosuus riittävän vapauden toiminnalle, jos ei ole yleistä toimialaa
  - Ministeriöiden tiukka ohjaus - jos ministeriöiden kanssa tehdään tulossopimukset ja rahoitus sidotaan budjetin momentteihin, mitä päätettävää luottamushenkilöille aidosti jää
  - Valtuustolla ei olisi mahdollisuutta vaikuttaa viraston päätettäväksi annettaviin asioihin – onko itsehallintoon kuuluvaa
  - Tehtävien keskittäminen harvempiin maakuntiin/maakuntavirastoihin – eivätkö itsehallinnoidut maakunnat voi päättää, missä asioissa tehdään yhteistyötä, osa keskitetyistä tehtävistä ovat olennaisia omaehtoisen aluekehitystyön toteuttamisen kannalta
  - Maakunnan edunvalvonta hankaloituu – voiko ruokkivaa kättä tarvittaessa puraista – rakennerahastohallinnoinnin osalta kokemukset ovat huonot

LAPLAND

above ordinary

STRATEGINEN PAINOPISTEALUE: TYÖLLISYYS JA KILPAILUKYKY

Kärkihanke 1: Kilpailukyvyyn vahvistaminen elinkeinoelämän ja yrittäjyyden edellytyksiä parantamalla

LAPLAND

above ordinary

Uusi rahoitusinstrumentti AIKO-rahoitus

LAPLAND

above ordinary

AIKO-rahoitus on tarkoitettu maakunnille nopeaksi tavaksi tehdä alueen uudistumiseen tähtääviä avauksia

- Aiko-rahoituksen tavoitteena
  - Vauhdittaa positiivista rakennemuutosta
  - Toteuttaa kokeiluluontoisia uusia toimenpiteitä
  - Vahvistaa alueiden kykyä sopeutua elinkeinorakenteen muutokseen
- Keskeistä
  - Elinkeinojen ja yritystoiminnan uudistuminen, kasvu ja kansainvälistyminen
  - Työllisyyttä ja yritystoimintaa edistävät kokeilut
- Rahoituksella
  - tuetaan merkittävien kehitysavauksien liikkeellelähtöä
  - Käynnistetään mittaluokaltaan huomattavia kehitysprosesseja

Maakuntien liitot päättävät AIKO-rahoituksen hankkeista topsuun sisällytettävän ennakoitun rakennemuutoksen suunnitelman, **varautumissuunnitelman**, pohjalta.

Maria Kaisa Aula selvittämään työllistymisen keinoja

LAPLAND
above ordinary

- Oikeus- ja työministeri Jari Lindström (ps.) on nimennyt valtiotieteiden lisensiaatti Maria Kaisa Aulan selvittämään keinoja työttömyyden vähentämiseksi. Aualta odotetaan ehdotusta siitä, millaisia kokeiluja tulisi käynnistää.
- Aulan on määrä selvittää, miten työnantajat voisivat nykyistä helpommin palkata työttömiä ja työttömät ryhtyä helpommin yrittäjiksi. Hän kyselee näkemyksiä sekä järjestöiltä, yrittäjiltä että kunnilta. Selvittäjä kiinnittää huomiota etenkin nuorten, pitkäaikaistyöttömien, maahanmuuttajien, osatyökykyisten ja ikääntyvien työllistymiseen.